

- دوشنبه ۲۰ شهریور ۱۴۰۲**
- سال سیزدهم - شماره ۲۶۶۳**

سیهرغرب، گروه اقتصادی –
طاهره ترابی‌مهوش: دانش‌آموخته علوم اقتصادی بر لزوم توقف پیش‌رانان تورمی کشور تأکید کرد و گفت: تا زمانی که این امر اجرایی نشود عملکرد مثبت دولت در حوزه اقتصادی دیده نخواهد شد. بارها و بارها در شمارگان مختلف این رسانه به این موضوع پرداختیم که افزایش افسارگسیخته نقدینگی، تورم، کاهش معنادار ارزش ریال و افت قدرت خرید مردم، از مسائل مهم اقتصادی و معیشتی کنونی جامعه است؛ مشکلی که برای حل آن، تلاش بسیاری از سوی دولتمردان و مسئولان اقتصادی در جهت کنترل و مدیریت آن شده، اما نتوانسته اثرگذاری معناداری داشته باشد.

در گفت‌وگویی که طی چند ماه اخیر با چند اقتصاددان با موضوعات مرتبط با بحث داشتیم، برخی در این باره گفتند برای کاهش نرخ تورم در اقتصاد، باید سیاست‌های انقباضی در دستور کار دولت سیزدهم قرار گیرد اما در مقابل عده‌ای نیز همواره با اشاره به اینکه یکی از عوامل مهم ایجاد تورم، کسری بودجه دولت است، پس بر لزوم بودجه‌ریزی کارشناسی و منطقی تأکید دارند و معتقدند با کنترل کسری بودجه، می‌توانیم نرخ تورم را تعدیل و کنترل کنیم.

از طرفی برخی کارشناسان اقتصادی نیز

می‌گویند، دولت برای کنترل تورم، باید به عرضه

و فروش اوراق دولتی با نرخ سود جذاب اقدام

کند تا سهم قابل توجهی از نقدینگی موجود

در بین مردم را جمع‌آوری کند و همچنین کنترل

هزینه‌های جاری خود را نیز در دستور کار قرار

دهد، این گروه معتقدند کنترل تورم در اقتصاد

ایران، امری شدنی است، اما نیازمند تصمیم

سخت و به‌موقع است.

در مقابل گروهی نیز جمع‌آوری نقدینگی از

دست مردم را مطرح می‌کنند اما در مقابل برخی

کلید حل مشکل رشد تورم را در رونق تولید و

صادرات می‌دانند به طوری که این گروه بر این

باورند، در صورتی که سیاست‌های حمایتی دولت

در جهت افزایش صادرات و تولید صورت بگیرد،

این چرخه به افزایش رشد اقتصادی و در نهایت

تقویت ارزش پول ملی می‌انجامد.

بر این اساس با توجه به حساسیت موضوع

و تأکید مقام معظم رهبری بر لزوم برنامه‌ریزی

درست دولت در راستای کاهش تورم و تأثیر آن بر معیشت، برآن شدیم با دانش‌آموخته اقتصاد گفت‌وگویی ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:
عبدالمجید شیخی با بیان اینکه در راستای کنترل تورم دولت نباید به نرخ تورم توجه کرده و با تکیه بر این شاخص سیاست‌گذاری کند، گفت: بر پایه علوم اقتصادی و تحقق مدیریت درست در این بخش وجود حتی یک درصد تورم نیز در هر جامعه زیاد است.

وی در خصوص اهمیت و لزوم کنترل تورم با

تأکید بر نرخ تورم و نقش آن بر افزایش هزینه زندگی مردم گفت: در نظر بگیرید وزنه‌برداری نسبت به برداشتن وزنه ۱۰۰ کیلویی اقدام کند و سال بعد آن را ۴۰ درصد افزایش دهد یعنی وزنه ۱۴۰ کیلویی را بالای سر خود ببرد، بنابراین اگر بخواهد سال بعد نیز ۴۰ درصد به وزنه برداشته شده بیافزاید این افزایش تصاعدی خواهد بود یعنی ۱۴۰ کیلو ضرب در ۴/۱ می‌شود که نتیجه آن عددی بیش از ۲۰۰ کیلو خواهد بود پس همین شرایط را بر فضای تورم و تأثیرگذاری آن بر معیشت مردم شاهد هستیم.

وی با تأکید بر اینکه قدرت خرید مردم به‌صورت

تصادد هندسی با افزایش تورم تصاعدی بالای

می‌رود، ابراز کرد: درواقع تورم با تصاعد هندسی

بر سفره مردم تأثیرگذار است.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی با بیان اینکه

متأسفانه ساز و کارهایی که برای مبارزه و

کنترل تورم از سوی دولت به‌کار گرفته می‌شود

غلط است زیرا بر پایه اقتصادی سرمایه‌داری

است حال آنکه حجم نقدینگی عامل تورم

نیست بلکه رفتارهای تورمی باعث ایجاد تورم

می‌شود، خاطرنشان کرد: بنابراین تورم یک

پدیده رفتاری است نه مکانیکی که با افزایش

حجم نقدینگی شاهد افزایش تورم باشیم و

برعکس.

شیخی در تبیین این موضوع با توسل به یک

مثال گفت: اگر جامعه را یک گروه ۱۰ نفره در نظر

گرفته که در جیب هر یک از آن‌ها ۱۰۰ تومان وجود

داشته باشد و هرکدام نسبت به تولید، صادرات،

واردات و غیره اقدام کرده و نیاز دیگری را تأمین

کنند و تهدیدنامه‌ای را امضاء کنند که با افزایش

حجم پول توجیبی دست به تغییر و یا افزایش

قیمت محصول خود نزنند، یقیناً در کل جامعه

شاهد افزایش قیمت نخواهیم بود.

وی با بیان اینکه در پی یک اراده برای جلوگیری

از افزایش قیمت در جامعه در چارچوب رفتاری

یقیناً انگیزه‌ای برای افزایش قیمت برای عوامل

بازار نیز ایجاد نخواهد شد، عنوان کرد: در

خصوص چرایی افزایش قیمت‌ها باید بگویم در

حال حاضر یک مسابقه تورمی در جامعه به راه

افتاده و به‌سان قطاری است که یک لوکوموتیو

در حال کشیدن آن است حال آنکه واگن‌های

این قطار طوطی‌وار کورکورانه پشت سر این

لوکوموتیو در حال حرکت هستند.

این کارشناس اقتصادی با اشاره اینکه بیش از

۹۵ درصد پیش‌رانان (لوکوموتیو) این قطار تورمی

بخش غیرمولد است، ابراز کرد: بخش غیر مولد در

اقتصاد ایران بسیار بزرگ و به یک جولانگاه برای

ایجاد تورم بدل شده است.

شیخی با بیان اینکه این بخش غیر مولد

به‌دنبال خود می‌کشد، ابراز کرد: درواقع اگر دیگر

بخش‌های اقتصادی به این موضوع واکنش

نشان ندهند چپشان خالی خواهد شد بنابراین

در سایر بخش‌ها نیز لاجرم باید افزایش قیمت

اتفاق یفتنی چون پیش‌ران‌ها باعث ایجاد این فتنه

تورمی شده‌اند.

وی با اشاره به تعدادی از پیش‌ران قطار

تورمی اظهار کرد: دلالت نرخ ارز و بسیاری از

واردکنندگان که با ارز با جان مردم معامله کرده

و قدرت خرید آن‌ها را کاهش می‌دهند و در عین

حال با تأسیس مرکز مبادلات ارز، عنان قدرت

مردم را به دست انحصارگران عرضه و تقاضای

ارز می‌دهند، ازجمله این مؤلفه‌های تورمی

هستند.

این استاد اقتصاد با اشاره به اینکه تعیین

نرخ دلاری برای محصولات پتروشیمی، فولادی و

پالایشگاهی از دیگر پیش‌رانان این مسابقه تورمی

به‌حساب می‌آیند، تشریح کرد: این موضوع

موجب به‌هم ریخته شدن فضای کل اقتصاد

است.

شیخی با اشاره به دو اثر محسوس شرایط

تورمی در جامعه اذعان کرد: نخستین اثر، افت

شدید قدرت خرید مردم و دیگری کاهش ارزش

پول است؛ درواقع می‌توان آن دو را یکی دانست

اما چون دو گروه مختلف درباره این شاخص‌ها دو

اقتصادی

لزوم توقف پیش‌رانان فتنه‌تورمی در کشور

سود ۳۰ تا ۴۰ درصدی تعیین کرده و به بازار علامت می‌دهند، فعالیت‌های رباخواری که هم عامل و هم معلول بازار تورمی هستند و درنهایت دلاری و یوری بودن معاملات، دیگر پیش‌رانان قطار تورم به‌حساب می‌آیند، اذعان کرد: وجود بازار ثانویه در بورس و حاشیه سود کاذب مرتب از آن، برایند طریق دلالی سهام است و از دیگر پیش‌رانان بازار تورمی به‌شمار می‌رود.

وی با اشاره به اینکه دولت اگر مشکل تورم را

حل نکند طبق منویات رهبری همچنان بهترین

عملکردی که طی ۴۰ سال گذشته در بین دولت‌ها

از آن در حوزه اقتصاد شاهد بودیم را نمی‌توان

برای مردم تبیین کرد، افزود: با وجود تورم و تأثیر

آن بر سفره مردم این عملکرد مثبت در هاله‌ای از

ابهام باقی خواهد ماند.

وی ادامه داد: دولت در بخش‌های مختلف

اقتصادی همچون برقراری روابط تجاری با

احساس متفاوت دارند بنابراین آن‌ها را از یک‌دیگر

تفکیک کرده‌ایم.

وی با تأکید بر افت ارزش پول در شرایط

تورمی، اظهار کرد: البته این موضوع برای افرادی

که درآمدشان متغییر است (عمده‌فروشان، خرده‌فروشان، کارهای خدماتی) اثر خاصی

ندارد اما برای افرادی که درآمد ثابتی دارند این

افت ارزش پول منجر به کوچکتر شدن سفره

معیشتشان شده و افت قدرت خرید را نیز

احساس می‌کنند.

این اقتصاددان راهکار پیش رو برای کنترل

فضای اقتصادی کشور را ایجاد نهضت ملی توقف

تورم دانست و افزود: درواقع با ساز و کارهای

اقتصاد سرمایه‌داری نمی‌توانیم این تورم را کنترل

کرد.

شیخی با اشاره به اینکه بانک‌های خصوصی

و خلق پول توسط آن‌ها، بازار بین‌بانکی که نرخ

واکوی تبعات تورمی ابلاغیه تغییر نرخ ارز مبنای محاسبه قیمت محصولات پتروشیمی

و مشخصاً این محصولات با افزایش قابل

توجهی روبرو شده‌اند.

■ **عدم مدیریت قیمت نهایی، یکی از**

چالش‌های جدی در بورس کالا

یکی از نکاتی که برخی طرفداران افزایش نرخ

تسعیر مطرح می‌کردند این بود که، قیمت کشف

شده محصولات نهایی حتی با نرخ تسعیر قبلی، با

نرخ بالاتر از نرخ در بازار غیر رسمی و قاچاق،

کشف می‌شود و عملاً نرخ تسعیر ۲۸ هزار و ۵۰۰

تومانی جز کاهش سود شرکت‌های تولیدکننده

این محصولات عوایدی ندارد، اما نکته‌ای که در

پاسخ پاسخ‌های این است که وقتی هیچ مدیریتی

در قیمت نهایی محصولات صورت نمی‌گیرد

هم‌اکنون و با تغییر نرخ تسعیر و افزایش ۳۰

درصدی قیمت مواد اولیه، چه تضمینی وجود

دارد که محصولات نهایی با نرخ‌های بسیار بالاتر

به دست مصرف‌کننده نرسد؟

به‌نظر می‌رسد همین افزایش قیمتی که در

ابتدای زنجیره توسط ابلاغیه جدید بانک مرکزی

رخ داده، می‌تواند در نرخ‌های آینده‌نچندان دور

زمینه‌ساز ایجاد تورم شود.

این محصولات خواهیم بود.

■ **افزایش نرخ تسعیر چگونه زمینه‌ساز**

ایجاد تورم خواهد شد؟

اما از طرفی نکته دیگری که وجود دارد، تغییر

قیمت نهایی و رقابت شده سایر محصولات

به‌واسطه افزایش نرخ تسعیر است و در واقع

ادعای عدم تغییر قیمت نهایی و کشف‌شده

محصولات را تقییر خواهد کرد.

به‌عنوان مثال بررسی قیمت محصولات

نظیر «اکریلو نیتریل بوتادین استایرن به‌عنوان

«استایرن بوتادین به عنوان ماده ای که در

تولید لاستیک خودرو کاربرد دارد»، «پلی‌اتیلن

اکستروژن به‌عنوان ماده‌ای که لوله‌های گاز

آب کاربرد دارد»، «پلی‌اتیلن سبک خفی

به‌عنوان ماده‌ای که در نایلون و نایلکس

کاربرد دارد» و «پلی‌اتیلن سنگین بادی که

در لوازم ایمنی و اسباب بازی کاربرد دارد» به

خوبی نشان می‌دهد که قیمت رقابت شده

این محصولات قبل از افزایش نرخ تسعیر،

قیمت پایین‌تری نسبت به بعد از افزایش بوده

برای برخی محصولات که اهمیت بالاتری در سبد

مصرف‌کننده دارند و امکان صادرات آن‌ها نیز

وجود ندارد، نرخ ارز مبنای محاسبه قیمت پایه

تغییر نمی‌کند.

■ **افزایش قیمت ۷۷ درصد محصولات**

پلیمری با افزایش نرخ پایه

گفتنی است برخی بررسی‌ها نشان می‌دهد،

بر خلاف ادعاها مبنی بر اینکه قیمت محصولات

پس از افزایش نرخ تسعیر تغییر نخواهد کرد،

اتفاقاً می‌توان انتظار قیمت‌ها را در برخی

محصولات پتروشیمی داشت.

لازم به ذکر است، بررسی گزارش میزان

عرضه محصولات پلیمری هفته نخست

شهریور ماه ۱۴۰۲، به‌وضوح نشان می‌دهد

که ۷۷ درصد محصولات پتروشیمی با دلار

۳۷۵۰۰ تومان معامله شده است. به بیان

دیگر یعنی باوجود رقابت با قیمت پایه ۲۸

هزار و ۵۰۰، نرخ نهایی کشف شده باز هم کمتر

از ۳۷۵۰۰ بوده است. این در حالی است که

هم‌اکنون با تغییر نرخ پایه به ۳۷۵۰۰ تومان

شاهد افزایش قیمت بخش قابل توجهی از

سیهرغرب، گروه اقتصادی، ابلاغیه تغییر نرخ

تسعیر ارز مبنای محاسبه خوراک پتروشیمی‌ها

و همچنین قیمت پایه این محصولات در بورس

کالا از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به نرخ مرکز مبادله،

می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد تورم در آینده شود.

در روزهای اخیر، کارشناسان مختلفی نکات

قابل توجهی در خصوص آثار تورمی ابلاغیه

ی جدید بانک مرکزی در خصوص محصولات

تسعیر ارز مبنای محاسبه خوراک پتروشیمی‌ها

و همچنین قیمت پایه این محصولات در بورس

کالا از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به نرخ مرکز مبادله،

مطرح کرده‌اند.

این در حالی است که حتی معاون

سیاست‌گذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی

و دارایی با اشاره به تأثیر این اقدام بر افزایش

قیمت برخی محصولات پتروشیمی بر این ادعا

صحه گذاشته و گفته بود: افزایش نرخ ارز مبنای

محاسبه قیمت پایه محصولات در بورس کالا،

ممکن است موجب افزایش قیمت بازار برخی

محصولات شود. در مصوبه این می‌توان مبنی بر درآمد

پیش بینی شد و به‌منظور کنترل این آثار قیمتی،

کارشناس اقتصادی؛

ثبات و پیش‌بینی‌پذیری لازمه اقتصاد پیش‌رونده است

تلاش بانک مرکزی برای مهار نوسانات

می‌توان به تثبیت نرخ دلار اشاره کرد که در

غیر ازبررسی در کانال ۴۸ و ۴۹ هزار تومان

و در مرکز مبادله بین ۴۰ تا ۴۲ هزار تومان

قیمت‌گذاری می‌شود و نوسان اندکی را

شقایقی ادامه داد: با اجرای سیاست

نظم‌بخشی در شبکه بانکی تلاش شده

بانک‌های بد ساماندهی شوند؛ حتی در

مسیری به فروش اموال مازاد و دارایی‌های

منجمد بانک‌ها هم تأکید شده و تلاش بانک

مرکزی این است که اموال منجمد بانک‌ها

آزاد و دارایی‌های موهومی کنترل شود و

بانک‌های بد منضبط شوند.

وی اظهار کرد: انضباطبخشی در نظام

بانکی چطور سیاست‌های کلیدی در دوران

تثبیت اقتصادی است و هرچه بانک‌ها

منضبط باشند و عملکرد و ترازنامه آن‌ها

شفاف باشد، موضوع بی‌انضباطی بانک‌ها

و اضافه‌برداشت آن‌ها از بانک مرکزی با

گسترش اموال منجمد کنترل خواهد شد و

ناترازی بانک‌ها کاهش می‌یابد.

وی تأکید کرد: درست است که بانک مرکزی

سیاست‌های انقباضی را دنبال می‌کند، اما

تلاش می‌شود سیاست مدیریت اعتبارات

هم اجرایی شود و با نظارت‌هایی که انجام

می‌شود مدیریت اعتبارات صورت بگیرد

و بخش‌های مولد اقتصادی از تسهیلات

بانکی بهره‌مند شوند، اما شرط اساسی این

است که بانک‌ها از ینگاه‌داری فزاینده دست

بکشند و دارایی‌های منجمد و سمی خود را

به فروش برسانند.

این کارشناس اقتصاد ادامه داد:

مصادق آن بانک تجارت است که زمین

بزرگی را به مزایده گذاشته که ارزش این

زمین ۱۵ هزار هزار میلیارد تومان اعلام

شده است، در حالی که ارزش بانک تجارت